

ÉLET ÉS IRODALOM
 SZÉPIRODALMI ÉS
 TÁRSADALMI HETI KOZLÖNY.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos
KORBULY JÓZSEF.

Előfizetési ár:
 Egész évre 6ft.
 Fél " 3 " 50k.
 Negyed " 1 " 50k.
 Egyszeri szám ára 12kr.

*Szerkesztői iroda és
 kiadó hivatal:*
 Kolozsvárt, Bel Monostor
 utca 20sz.

frt.
 yula,
 1 frt.
 reszty
 0 kr.
 80 kr.
 erzen-
 60 kr.
 eredeti
 50 kr.
 20 kr.
 1 frt.
 1 frt.
 50 kr.
 30 kr.
 1 frt.
 75 kr.
 75 kr.
 75 kr.
 75 kr.
 1 frt.
 75 kr.
 zenéjét
 80 kr.
 li. 1 frt.
 student*
 1 frt.
 v. Léo
 20 kr.
 72 kr.
 r. 60 kr.
 rikareise
 1 frt.
 75 kr.
 90 kr.
 Jun. für
 72 kr.
 1 frt.
 ht in Ve
 rt 05 kr.
 1 frt.
 60 kr.
 rt 50 kr.
 frt 05 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

AZ

„ÉLET és IRODALOM”

1884. év második félévi folyamára.

Az „ÉLET és IRODALOM” ezimű, az erdélyi részek egyetlen szépirodalmi és társadalmi közlönyére nyitjuk meg az előfizetést juli—december folyamra.

Eddigi — bár rövid — pályafutásunk felment attól, hogy nagyhangu ígéretekkel biztassuk az olvasó közönséget az előfizetésre; s e pusztá ígéretek után tartunk igényt a közönség pártfogására.

A nélkül, hogy a szerénycelenség vádjától tartanánk, hivatkozhatunk a kiváló írók fényes sorára, kiknek szives közreműködése tette lehetővé, hogy lapunkat irodalmi színvonalra emeltük.

A lefolyt félévi folyamban a következő írók neveivel találkozhattak olvasóink: Jókai Mór, Brassai Samuel, Imre Sándor, Beóthy Zsol, Szász Béla, Szász Gerő, Endrédi Sándor, Ábrányi Kornél, Jakab Ödön, De Gerando Antonina, Gyarmathy Zsigané, Sámi Lászlóné, Bactha Miklós, Jakab Elek, Széchy Károly, dr. Ferenczi Zoltán, Csernátoni Gyula, Medgyes Lajos, Lövey Klára, E. Kovács Gyula, Petelei István, Gabányi Árpád, Tolnai Lajos, György Aladar, Lugosi József, Ábrányi Emil, Dengi János, Réthy Lajos, Sümegi Kálmán, dr. Boros Gábor, Bartók Lajos, Reviczky Gyula, Farnos Dezső, De Gerando Attila, Jancsó Benedek.

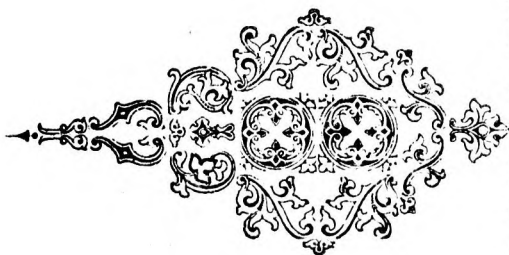
Lapunk előfizetési díja marad a régi:

Egész évre . . . . . 6 frt. || Fél évre . . . . . 3 frt.
Évnegyedre 1 frt 50 kr.

A vidéki előfizetési díjak a kiadóhivatalhoz (Kolozsvárt belmonostor-uteza 20. sz.) küldendők; helybeli előfizetéseket pedig Stein János könyvkereskedése fogad el.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve bárkinek küldünk. Továbbá tudatjuk, hogy új előfizetőink lapunk első félévi folyamát 2 frt 50 krért utánrendelhetik.

HIRDETÉSEK

EREDETI

FRISTER és ROSSMANN

VARRÓGÉPEK.

Amsterdamban az 1883-diki kiállításon

„ARANY ÉREMMEL”

kiüntétet, tehát a legnagyobb elismerésben részesített

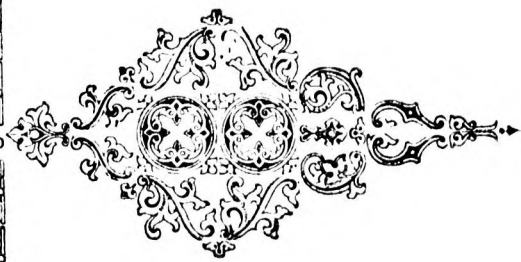
S I N G E R

varrógépeket készpénz, vagy 1 frt heti részletekbeni fizetések és hat évi írásbeli jóállítás mellett ajánlja

Neeser János és társa

Kolozsvárt, tordaiuteza 1. sz.

(7) (33-52)

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDA.

STEIN JÁNOS

KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDÁSZ KOLOZSVÁRT.

Ajánlja az ev. ref. főtanoda általa már 35 éven át kezelt és legújabbban a kor igényeinek megfelelőleg a egmodernebb betűkkel berendezett

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁIÁJÁT.

A könyomdában szakképzett metsző és nyomó van alkalmazva.

A nyomdai gépek elegendősége, valamint a munkaerő teljes száma lehetővé teszi, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, izléssel s oly olcsó árban képes előállítani, hogy bármely hazai nyomdával versenyezhet

A munkákhoz szükséges **papir** csak rendes gyári árban számítja.

Mindennemü és nyelvü **könyvek, folyóiratok, iskolai értesítők, köz- és magán hivatalok részére szükséges rovatos ívek, körlevelek, árjegyzékek, szám-
lák, diszes kiállítású diplomák és tanulólevelek, nász-, gyász- és vigalmi je-
lentések, névjegyek, meghívók, tánczrendek, gyógyszerári jelzetek
bor, rozsolis és más vignettek, új évi és más alkalmi üdvözetek, vámje-
gyek, vásárcédulák, hirdetmények, bármily nagyságu falragaszok, szóval
minden e szakmába vágó fekete vagy színnyomatu munkák csinos kiállítását jutányos áron
elfogadja.**

Megrendelések Stein János könyv- és zeneműkereskedésébe (bel-középutcza 1. sz.) vagy
a nyomda helyiségébe (bel-farkasutcza 20. sz.) intézendők.

— Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. —

Különösen a kir. közjegyzők, megyei és városi hatóságok és a községi előljáróságok, valamint ta-
karékpénztárak és biztosító-társaságok figyelmét bátorodik arra fölhívni, hogy hivatali szükségletekre megkívántató
nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös sulyt fektet. A községi bíróságok részére szük-
séges nyomtatványokból raktárt tart s azokból kis mennyiségben **konez számára** is jutányos áron szolgál.

Az e rovat alatt közlött ÚJ KÖNYVEK és ZENEMŰVEK.

Kolozsvárt Stein Jánosnál

kaphatók, a hol vidéki szives megrendelések gyors és pontos teljesítéséről a legjobban van gondoskodva.

STEIN JÁNOS
erdélyi muzeum-egyleti könyvkiadó és könyvárus
könyv-, mű- és zeneműkereskedése

KOLOZSVÁRT.

Új könyvek:

- A hazai örmények vezető- és keresztnevei.** Irta Szongott Kristóf. 50 kr.
- L'art de dire le monologue.** Par Coquelin Cadet et Coquelin Atné. 2 frt 10 kr.
- Conducteur.** (Menetrend) 1884 augusztus. 50 kr.
- Az OLCSÓ KÖNYVTÁR.** Szerkeszti Gyulai Pál. 175—181. füzet.
175. füzet. **Roscher Vilmos. A nemzetgazdaság a klasszikai ókorban.** Németből ford. M. G. Füzve. 20 kr.
176. **Theuriet. A habléány.** Beszély. Francziából ford. Sz. E. Füzve 30 kr.
177. **Gaskellné. Cranford.** Regény. Angolból ford. Belényesi Gábor. Füzve 60 kr.
178. **Ebers György. Egy szó.** Regény. Németből fordította Kacziány Géza. Füzve 80 kr.
179. **Malot Hector. A szépség vonzereje.** Francziából ford. Sz. E. Füzve 80 kr.
180. **Wieland. Az Ábdériták.** Ford. Farkas Albert. Füzve 1 frt.
181. **Gyöngyösi István. Ének Thököly Imre és Zrínyi Ilona házasságáról.** (1683.) Egykorú kéziratokból kiadta és jegyzetekkel kísérte Hahn Adolf. Füzve 30 kr.
- A színészet rendszere.** A drámai jellemalkotás eszmei és technikai elvei. A színészet történetéből, gyakorlatából vont tanulságok, s az élet jelenségeinek megfigyelése alapján tárgyalva. Irta Rakoczai Pál. 1 frt 20 kr.
- A villamos távirás kézi könyve.** Táviradkezelők kiképzésére és táviradai mellékállomás vezetői kézi használatára. Koller Lajos miniszteri tanácsos megbízásából. Irta ifj. Kiss József. 3 frt.
- A rövidlátás terjedésének okai az iskolás gyermekek között.** Irta Boros Vida. 50 kr.
- János király.** Irta Shakspeare. Fordította Arany János. 60 kr.
- Hamlet, Dán királyfi.** Irta Shakspeare. Ford. Arany János. 70 kr.
- Magyar Pantheon.** A magyar történelem, művészet és irodalom 150 kimagasló alakja, képekben és rövid életrajzokban feltüntetve. Irta Dr. Márki Sándor. Egyszerű kiállítás 60 kr. Ugyanaz díszes kiállításban 2 frt.
- Ausztria és Magyarország, a XIX. század első tizedében.** Kiadatlan források alapján. Irta Wertheimer Ede. I. kötet 2-ik fele. 1 frt 80 kr.
- A szeszadóról szóló 1884. XXI. t. o. Jegyzetekkel, magyarázatokkal és betűrendes tárgymutatóval.** 50 kr.
- A két férj.** Regény. Irta Sirven Alfréd. Két kötet. 1 frt.
- Noris.** Regény három kötetben. Irta Claretie Gyula. 1 frt 50 kr.
- La joi de vivre.** Par Emile Zola. 2 frt 10 kr.
- L'école menaisienne. Montalembert.** Par M. Ricard. 2 frt 10 kr.
- En allemagne.** La Prusse et ses Annexes. Par Felix Narjoux. 3 frt.
- Teréz és kisebb költemények.** Irta Abrányi Emil. 80 kr.
- Baró Sennyey Pál és gróf Apponyi Albert.** Irta egy magyar conservativ. 1 frt.
- A latin nyelv szótára.** A kútfőkből a legjobb és legújabb szótár irodalomra támaszkodva összeállította dr. Finály H. 10 frt.
- Zajzánból Khámin át Tiberbe és a sárga folyó forrásvidékére,** Przewalszky Mihájlovics Nikolaj orosz ezredes harmadik útja Közép-Azsiába. Oroszból dolgozta Csapey László. Szövegbe nyomott képekkel. 3 frt 60 kr.

Ausztria és Magyarország a XIX. század első tizedében.

Kiadatlan források alapján írta Wertheimer Ede. I. kötet első fele.

2 frt 40 kr.

A Kisfaludy-Társaság évlapjai. Új folyam. XVIII. köt. 2 frt 50 kr.

Mezei gazda népszerű vezérkönyve. Irta Galgóczy Károly. II.

kötet: az állattenyésztés. 80 kr.

A XIX. század pesszimizmusa. (Schopenhauer és Hartmann). Irta

Alexander Bernát. 1 frt.

Görög gyakorló könyv. Hintner és Curtius nyelvtanaihoz. Irta dr.

Hintner B. 1 frt 40 kr.

1884. évi Rendeleték tára. II. és III. 1 frt 50 kr.

1884. évi Törvények gyűjteménye. I. 45 kr.

Példázatok zongorán. A leütések különböző nemeiről. Irta Szenkovits

Gyula. 50 kr.

A női szépség fentartásának, ápolásának és növelésének

titka. Irta egy nagyvilági hölgy. Füzve 1 frt 70 kr. Kötve 2 frt.

Ezeregy éjszaka. Teljes kiadás. A legjobb kútfők után. 1 füzet. 25 kr.

Filószemita füzetek. Havi folyóirat. Többek közreműködésével szer-

keszti dr. Báttaszéki Lajos. I. füzet. 1884. január hó. 40 kr.

A honfoglalás kezdete és befejezése. Irta Csuday Jenő. 50 kr.

Az állandó gőzkazán és gőzgép-üzem kézikönyve, vagyis a

fűtők és gépészek törvényes vizsgáinál előforduló kérdések tárgyalása.

Kozák Gy. munkája alapján. Fordította és összeállította Fritz Pál. 60 kr.

Compendium der Praktischen Medicin. Von Dr. C. F. Kunze. 6 ft.

Klinische Terminologie. Von O. Roth. 3 frt 60 kr.

Le socialisme d'état. Conférences faites au cercle Saint-Simon. Par

Léon Say. 2 frt 10 kr.

Mademoiselle Blaisot. Par Mario Uchard. 2 frt 10 kr.

L'année politique. 1883. Par André Daniel. 2 frt 10 kr.

Legons d'histoire littéraire. Par P. Vincent et F. Bouffant-Lau. 2 frt 10 kr.

Spamer's illustr. Konversations-Lexikon für das Volk. Zugleich

ein Orbis Pictus f. d. studierende Jugend. 1 füzet. Megjelenik 200

füzetben. Minden füzet 30 kr.

Persisch-Rhodische Fayence-Teller. 15 Tafeln in Farbendruck. 3 frt 60 kr.

Contes Macabres, et autres et improvisations poétiques. Par Jules

Nollée. 1 frt 80 kr.

A sors kegyenczel. Regény. Irta Kvassayné Kun Mielanie. 2 frt.

A spiritismus titkaiból. Irta János főherceg. 50 kr.

Mes Souvenirs. Les boulevards de 1840—1871. Par G. Claudin. 2 frt 10 kr.

La Save, le Danube et le Balkan. Voyage chez les slovénes, les

croates, les serbes et les bulgares. Par M. L. Leger. 1 frt 80 kr.

A honfoglalás éve. Irta Salamou Ferencz. 50 kr.

Aus dem westlichen Himalaja. Erlebnisse und Forschungen von

K. E. von Ujfalvy. 10 frt 80 kr.

A munkás osztály sorsának javítása. Irta Brüll Lipót. 60 kr.

Görög nyelvtan. Irta dr. Hintner B. 1 frt 60 kr.

Une Course à Constantinople. Par M. de Blowitz. 2 frt 10 kr.

La Veuve, Le Voyageur. Par Octave Feuillet. 2 frt 10 kr.

Ce qui ne meurt pas. Par D'Aureville. 2 frt 10 kr.

L'Allemagne amoureuse. Par Viet. Tissot. 2 frt 10 kr.

Gressent's einträglicher Obstbau. Kötve 4 frt 80 kr.

Gressent's einträglicher Gemüsebau. Kötve 4 frt 20 kr.

Das Elektrische Potential, oder Grundzüge der Elektro-

stark. Die neuere Theorie der elektrischen Erscheinungen in elemen-

tarer Darstellung. Von A. Serpieri. Mit 44 Abbildungen. 1 frt 65 kr.

Neuer Hof- und Staats-Almanach für 1884. 1 frt 50 kr.

Die Atmosphärische Elektrizität. Von Luigi Palmieri. 50 kr.

Das Wesen und die Aufgaben der Nationalökonomie. Ein

Beitrag zu den Grundproblemen dieser Wissenschaft. Von dr. Emil Sax

1 frt 50 kr.

Die Riviera. Von Prof. W. Kaden und Maler H. Nestel. 1 füzet. Gaz-

tagon illusztrálva. Minden füzet 1 frt 20 kr.

Közrendészeti tudomány és a magyar rendőri gyakorlat.

Irta Petrovics László. 1 füzet. 30 kr.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY összes munkái. Az eddig

megjelenteken kívül magába foglalja a halhatatlan költő hátra-

hagyott műveit, melyek még eddig sehol sem voltak kiadva. Az

egész mű nyolcz vaskos kötetben, csinos kiállításban, finom papírra nyom-

tatva fog megjelenni. — Egy-egy kötet körülbelől 8 füzetből álland,

egy-egy füzet ára 35 kr.

Minden héten egy füzet fog megjelenni.

ÉLET ÉS IRODALOM.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI HETI KOZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.
Félévre . . . . . 3 " — "
Egész évre . . . . . 6 " — "

Egy szám ára 12 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

KORBULY JÓZSEF.

Az előfizetési pénzek, valamint a lap szellemi részére vonatkozó közlemények a szerkesztőhöz küldendők. (Kolozsvárt, Belmonostor-utca 20. sz.)

Helybeli előfizetéseket elfogad Stein János könyvkereskedése. KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

I. Évfolyam.

Harmincnyedik szám.

Megjelenik minden vasárnap 1-1½ ívnyi terjedelemben.

Kolozsvárt.
1884. augusztus 17.

A LEGNAGYOBB CSALÓK.

— Korunk költészetéről. —

Én vagyok ama vigasztaló! — mondá a Korán ragyogó képzelmű, lángoló érzelmű alkotója. Én vagyok az, kit Mária fia a világnak megígért, a lélek, mely gyógyít, megnyugtat s bánataitokból szebb öröme gerjeszt.

Én vagyok a költészet, — mondhatta volna „a kétségbe nem vonandó könyv” prófétája.

Mert röviden, mi egyéb a költészet, mint az isten-jótéteménye a halandó emberen, a megnyitott egek kárpitján földi sötétségünkbe befűdőkölő sugár, életünk zarándok-útjának hívogató távola, egy-egy rózsa a kenyér-harcok tövises útszéle mellett, mosoly a nyomoruságban s szomorúságunkban enyhületes könyecsepp.

A költészet öszhang az ittlét disharmoniájában.

Örök remény kijelentője a jelenségek tűnőmúló játéktáncza között.

Egyszerű, közvetlen, naiv, boldog leányka a zakatoló-zúgó gyárak fekete pora közt; őszinte, ártatlan nyilatkozás a hazug és aláaknázó természeti harcban; kék szemű virág, mely a sirok rothadásából hajt ki; vizesebb a esatater seibe s hús szellő a bitófa forró kinjaira! . . .

A költészet közösebb kincs a víznél, a levegőnél. Nem vonta meg isten semmi égaljtól, semmi korszaktól, semmi néptől.

A gyermek álma, a férfi szerelme s az agg visszaechozó emlékezete mind csak poézis. Mindannyian elégedetlenek e létezővel. Amaz ég és szomjuhozik az ismeretlen jobb után, ez esegve és hiába megkötni vágyik az illó-röppenő gyönyört, míg az utolsó mint a szeszszé kiforrott bor, készen áll, hogy rozzant edénye széttörtetvén — mint a názareti mondá — nagy „szőlősgazda“-jához szálljon számolni, pihenni. Mindenik Laquedam Izsákkal*) és Mignonnal sohajtja: oda, tovább! . . .

A költészetben gyökerezik a hit is, quintessenciája minden poézisnek. Hiszen a keresztyén egyházak az az apostola, kit karddal szokás ábrázolni, Pál apostol aként határozta meg a hitet, mint „bizonyosságát mindazoknak, melyek nem láttat-

nak.” S vajon megfoghatók-e az ideál, a szépség, a szeretet, a hűség? És nem bizonyosabbak-e ezek a physika és chemia minden törvényeinél, melyek más álláspontból tekintve holnap átalakulnak s magasabb rendű törvényekbe szívódnak föl? A költészet revelatióinál ninesenek magasabb rendű igazságok.

Azért a költő isten küldötte. Egykor prófétának, aztán vatesnek, majd druidának, később táltosnak neveztek; ma költőnek, ki életre költkelt, keletkezett, majdnem mint isten a semmiből.

És kivált nálunk, magyaroknál, magasztos ez az elnevezés. Mert míg a latin csak csinál (poeta=csináló), s a germán csak gondolkozik (Dichter=Denker), addig mi — igazán a Heine kívánságához képest — nem szerkesztünk, mintegy kívülől építve fel a kompozíciót, hanem keltünk, mint a természet maga teszi, belőlől hozván életre a maga drága kincseit.

Isten szeretett minket s megáldott kijelentőkkel. Körösy László, Csernátoni Gyula és Váró Ferencz szépen kimutatták vallásos, ódai és hazafias költészetünk multjának gazdagságát. Szerelmi költészetünk népünknek ajkán még csak most éli férfikorát. Lyránk fenséges; minden egyébnek alapja pedig a lyra.

Volt! . . .

Napjainkban lejárt a költészet hitele; nálunk úgy, mint Európa-szerte. Valami gonosz kéz elmetsette a földet éggel összekötő köldökszinorunkat. Az ihlet mesterséggé lett s eltanulva a formákat, ezekben gyurjuk fecsegéseinket, óriások pánczéjába szalmát. Kitémőlt tarka holt madarak; művirágok a legszebb papirosból; fényes templomok, melyekbe rablók járnak orgiákat ülni.

Jelen korunk költészete többé nem az ifjuság vize, maró iszap

A tudás pessimizmus a kihajtotta költőinket az éden üdvösségéből s most legkitünőbb költőink is csak emlékezet után reczitálják vissza a paradicsom dalait, épen mint a ketrecben felnőtt oroszlan orditása csak parodiája pusztai őse menydörgeéseinek.

Idegese alkatunk el se bírná a nagy szenvedélyeket, minők Shakspeare ereiben keringettek s a családalkotás bátorságával a lelki termékenység virághullása is megszűnt. Agyunk a fénykép hűségével veszi föl a képzeteket, szívünk nem bír isten-

igazában felmelegedni, csak . . . alkohol következtében.

Általános jellegként a parodikus, vagy a lemondó hang uralkodik műköltészetünkben úgy nálunk, mint a külföldön.

A fenséges humor, ez az isteni hangulat, mely szeretettel emeli föl a kicsinyt s mosolyogva nyújtat kezét neki a nagygyal, inkább a gúny izével bír: a nagyot letiporja s a kicsinyt fölemeli, ha oly kicsiny, hogy már erényt csinálhat fölemeléséből.

A reális jelszava alatt a rútat kezdjük érteni, üres lelkünkkel nem is sejtve, hogy az ideális, t. i. az eszmei is reális, azaz való. De hát az ember lelke nem romolhat úgy el, hogy ne kívánna igazat mondani s ha a kedély igazságai kihültek, pótolni veljük őket a csupasz naturalismus prózai tényeivel.

Nem szólunk a regény és dráma külső alkotásának fejlődéséről; de az áthuzódó alaptónusról és a beszédről ezekben is áll, hogy közelebb jövőn a földhöz és a mához, messzebb estünk a naptól és a századokra ható érvényességtől.

Ódánk alkalmi ódák; a hazafias költészet egész Európában hitelét veszté; a himnuszok és zsoltárok kimentek divatból. Szerelmünk hasonlít a vadakéhoz: a him pázasi diadalakor keserves jajjal sebeit mutogatja, a melyeket a túsában kapott.

Költészetünkben igen sok a természettudomány, illetőleg nagyon elhatalmasodott fölötte a természettudósok világnézelete. Csak az anyag örök, az erősebb győz, a halhatatlanság csupán az erők változó körfolyamában áll, e tételek képezik költőink hitvallását is, miként erkölcstanuk törvénye a faj fenntartásban és az önfentartásban nyilvánuló alkalmazkodás.

Ezek a halottszagu, erősködő „tények” vettek erőt a hurokon s a vérmes dalnok elsáppad ezektől, midőn az emberiség szebb aspirációinak akarna hangot adni.

Surrogatum egész társadalmunk; az érzés sem tölthet tiszta hort, nem nyujthat tiszta aranyat. Mily kevés manapság az igaz gyönygy, oly kevés az igaz író is. Idegeinkkel irunk lelkünk helyett, tintával vér helyett.

„Milyen az idő, olyan a köpenyeg”, — mondhatja valaki.

Igaz, csakhogy sehol sem alkalmazható inkább, mint itt, ama híres kérdés: melyik volt előbb,

*) A bolygó zsidó.

tyük-e vagy tojás? Sőt — tekintettel a szellemi élet tüneményeinek útmutatására — az emberiséget illetőleg bizvást megfordíthatjuk az „Ember tragédiájá”-nak ismert tételét s elmondhatjuk, hogy: azért lesz hajnal, mert a kakas szólott.

Kemény Zsigmondnak nem régiben „Élet és Irodalom” czim alatt kiadott czikkeiben épen ez van állítva. Tény, hogy az élet befolyásolja az irodalmat, azonban viszont.

Ez a „viszont” hiányzik ma.

A mai átmetszetben vett költők többségére, ezekhez hasonlókra mondhatta az, kivel elől kezdők:

A költők nyelvöknél fogva lesznek felakasztva a pokolban.

SÁNDOR JÓZSEF.

ÚJ VILÁG.

— Elbeszélés. —

Irtá: TOLNAI LAJOS.

Harmadik fejezet.

Paradicsom az utschélen.

(Folytatás.)

Hohó, ez tetszik nekem — nyitott be vidáman az ispán ur, de magyar nótát szeretnék hallani.

— Szereti a Blaha-féle új dalokat? Igen?

— Mindent szeretek, a mi magyar.

S az ispán ur már kinyitotta a száját, letette pipáját, s illegette poros nagy csizmáit.

Szive, lelke betölt ifjai érzésekkel.

— Szereti ezt? — fordult Emilia nagy ragyogó szemével az öreges ember felé:

„Titkon sirok ne tudja más . . .”

A méllázó ispánné sötét szeméből egy-két forró öreg köny gördült alá hirtelen.

— Akármit nagysád, csak magyar legyen, ha vig, ha szomorú.

S egyik szép, édes-bús népdal a másik után került elő, törötten, recsegve ugyan a hangolatlan szerszámból, de mégis csak előtörtetett, mintha romok, törmelékek, össze-vissza hányt gerendák közül

emelte volna ki mosolygó, beszélő, vigasztaló édes szép magyar orozáját.

Mindenkit elborított az öröm, még a betolakodott béresnéket s a paksi tapeziros vörös Jakli zsidót is, ki a muzsikára ott hagyta a szinben töltött-székeit, diványait, csak Sárosi úr borongott, kedvetlenkedett, mert ő tudta, mint tanfőrfi, hogy mi az információj! De Emiliának mindenütt hódítani kell — gyötrődik szive mélyén a szegény pályázó férj.

Nem is látott ő mást, mint egy csomó, gonosz lelketlen, informáló versenytársat, ki egyik szavazástól ki, a másikhoz be, lőt-fut, s szólja, szapulja, gyalázza a legmoeskosabb tényekkel azt, kiről sikerült megtudnia, hogy szintén pályázott.

És ő nem védheti magát, s nem törheti porrá hasonló módon azokat a semmirevalókat! Hogy ne volna tehát neki kín ez a haszontalan dorombolás, énekelés! De ők a képezdében is mind szüntelen daloltak, énekeltek, zongoráztak, táncoltak, mert hogy egy nő nem is való nehéz munkára. Jól tenné a miniszter, ha egy napon bezáratna minden tanítónőképezdét, akkor megmentene egy csomó szerencsétlen embert és familiát. Mire való a nőt kitenni a nyilvános szégyennek, megaláztatásnak, meghurczoltatásnak, s bele vinni, hogy ő is alacsony úton keresse kenyerét. Pedig, a ki pályázik: annak minden sáros pocsolyán keresztül kell gázolnia.

S nézte-nézte Sárosi ur, a mint az ő szép imádott Emiliája minden hitvány szemnek, minden moeskos nyelvnek ki van téve, holott ő még a nap-tól, a szétől, a levegőtől is elrejtene.

Mentől derültebb lett a házigazda: annál szomorubb lett ő; égette a bosszúság, hogy mikép lehet egy rossz zongorán, egy fahangu rusztikus ember tombolásai, kurjongatásai, illetlen ölegetései mellett elszalasztani a drága alkalmat, hogy az ember becsületesen dolgozóhoz lásson.

Az is oda tolakodott emlékezetébe, hogy ilyen eset már kétszer fordult elő, mikor Emilia holmi csélesap urfiaskák kedvéért eltáncolta a pályázati időt. Bizonyosan igazságtalanul, de oda ment Sárosi ur ítélete, hogy a nő mindenek fölé helyezi, hogy szépnek, hódítóknak tartásák, ezért napokat eltekintget az ablakból, ha veszi észre, hogy nézik, s a tanítványok ügye, munkája, zaja, rendetlensége számításba se jó ilyenkor lelke előtt.

Ehol az ispán ur oda ül felesége mellé —

az a paraszt vállára teszi poros, piszkos, fekete kezét, de dereka felé nyul — — igaz, szinpadon is teszik ezt, de itt mi szükség van akcióra?

Egy becsületes, forró érzésű ember feldühödik az ilyeneken.

Sárosi ur is feldühödik, köhög, integet a szemével, a nagy, kopasz homlokával, a hatalmas tudós orrával, még a kicsücsorított vastag ajkaival is. Hanem Emilia azt hiszi: most is hangversenyen játszik, sokan nézik, következni fog a taps, s ennélfogva Józsefjére ügyet se vet. Mig József készül kitörni.

Mi könnyű volna ilyenkor a férjnek röviden igazítani, ha olyan bolondul nem szeretné nejét, csak oda kellene kiáltani: Julesa, jössz te; Máli, megyünk; Mari, nos nos, haladjunk!

S a bohó asszony bármennyire is szeretne még csak egy negyed órácskát mulatni, mig egy gyermekkorú édes dalt eldudorász; mig egy kedves fordulót azzal a derék ifjuval ellejt; mig . . . mig: megy, mert a zsarnok papának nincs szive!

Sárosi ur nem akar botrányt csinálni, (bár ha merne s jó szívvvel csinálna — úgy gondolkozhatnak némelyek) azonban mindent följegyez, s majd, mikor eljő az alkalom: mindent ki is ad.

Foly tehát a boldogtalan dorombolás.

Az ispánné is dalol s egyik oldalon ő ölegeti Emiliát, az ispán ur is dalol s a másik oldalon ő ölegeti a szép vendéget, a nélkül, hogy jó, gyöngéd és figyelmes neje részéről csak a legkisebb rendreutasítás is érné: s Emilia el van ragadtatva annak tudatában, hogy a k . . . i képezde itt is minő diadalt arat. A művészet hogy leverte, összekötözte e naív teremteseket.

Természetesen a vacsorát itt kellett elköltenie a Sárosi párnak.

El is kötötte, mire úgy éjféltajt bekövetkezett a nyugalomra térés.

A kedves vendégeknek a legszebb szobában vetettek ágyat.

Emilia boldog volt, mert merőben meghódított mindent és mindenkit; Sárosi ur is az lehetett volna, mert a felségesnél-felsősebb ételekből és italokból nagyszerűen fogyasztott, de ő most, mintha a tanteremben lett volna s előtte egy makacs, rossz tanítvány: büntetni akart.

Emilia édes felhevülésében rendre óhajtott közölni megjegyzéseit a nevetséges olajnyomatu képekről, az össze-vissza vásárolt ócska butorokról,

TÁRCZA.

— Irtá: SEBESI SAMU. —

III.

A férfi.

Koromsötét éj borult a világra, olyan, minőt a sirok mélye rejt; a hold eltűnt s a csillagok arcját, vastag vészterhes felhő fedte el, melynek rémséges, barna palástját, szilaj kezekkel kavarta a szél; olykor végig cibálta üstökét, mintha ingerelni akarná e szunyadó szörny haragját.

Az alvó szörnynek felpattant szeme, sugarai tüztengerbe boríták a világot, oly fényesen cikáztak szerteszt. És minden tárgy egy pillanat

alatt úgy tűnt fel, mint ijesztő kísértet, melyek érzékellen, merev tekintettel rád bámulnak. És e sok érzékellen tárgy között, miket egy villámsugárnál láttam, legérzékeltlenebb volt egy ember arc.

Lelkéhez úgy illett ez a vad éj; a milyen ez, az is olyan sötét!

Oh, ha az arc a léleknek tükre, mi az érzelmeket visszasugározza hiven, minő érzelmek dulhatják keblét?! Minő lélek lakja e porhüvelyt? hol az arczon minden kifejezés, olyan rémesen integet feléd, mintha hívna a sirok ölébe . . .

Mégis olyan közönyös, hallgatag. Sápadt arczán nem rándul egy izom; feldult agyában nincs más gondolat: istenkáromlás, átok s kázhozat.

Tán a balsors mindenik csapása, czélpontjául választotta őt. Egyszerre veszté minden örömét, mit az ég egy halandónak ad.

Környezék tán egykor jó barátok, kik megoszták buját, örömét; vele sirtak és vele nevettek; szent hűséget esküdtek neki. Bizalommal nyújtá kezét feléjük és kezével lángoló szivét; kitérte előtök lelke titkát, elbeszélte legszebb vágyait s szeretettel ölelte magához egyen-egyen hí barátait.

A jó barátok aztán elhagyák; meglopták szive, lelke bizalmát s gúnyt űztek a legszentebb eszméből, a mi imádása tárgya volt. Kinevették tervét, vágyait; szövetkeztek elleneivel és a haláladtság fegyverével, ütöttek rajta fájó sebet . . .

Vagy tán kedveseit veszté el, kikkel lelke immár egybefort. Drága rokon, szülő, avagy testvér, hol először szeretni tanult. Kiknek körükbe bátran térhetett, ha terhelte súlyos szenvedés: felhangzott a vigasztaló szózat; sajtó sebre balzsamhintő csók. Oh ezek közt nem volt egyedül; őszinte részvét, segítő kezek, könnyíték az élet terheit.

Ilyen veszteség is nagy lehet, ha már mind a sirba nyugszanak.

Tán szeretett?... Szenvedélyes lángoló szerelme, a menny gyönyöreit tárta fel; villogó szem bódító sugára, részegítő kéjmámort lehel, melynek édes, bűbájós varázsa, feledtetett minden földi bajt.

A szerelem: egy egész világ; érzelme: a végzetlenség, a mit megfejteni nem birunk. És e véghetetlen nagy világ, hogy elfér egy parányi kis szivben. Néha üdvözítő, mint a hit; néha a pokolnál kinosabb. Most nagy s dicső tettekre hevít;

a zsbivásarra való köntösökről s arról a bóbortos emberről, a kivel egy órát se ülne ő: s ime mindent elront Sárosi egy durva megjegyzésével:

— No megint kikaczerkoddad magadat; jegyezd meg, hogy a mindigháti állomást is eltánczold szerencsésen. Egy ilyen paraszt ispánért tenni ezt egy tanárral szemben!

— Megint féltesz? Te egy csendes örült vagy, százszor mondtam már.

— Nem féltelek, hanem — — (s égette az a szó; hogy örült. Miért örült?)

— De ölsz. Ki nem állom. Ablakba ülök: akkor ne ülj az ablakba; ajtóba állok: akkor ne állj az ajtóba; veszek egy jobb köntöst: akkor mit csinogatsz magadat, kinek? szobámba zárkozom, hogy nyugodtan egy levelet írjak barátnémnak: akkor addig dörömbölsz, míg ki nem megy a fejemből a legszebb eszme; nevetek, dalolok: akkor már megcsallak. Te szegény ember — — te egy csendes örült vagy.

— Kikérem, egy tanár — — Azt többet soha se mondd. Egy tanár...

— Tanár? tan-naár!

— Az.

— Tudd meg: ti nem vagytok se tanítók, se tanárok, se rektorok, se irnokok.

— Nos, ugyan mik? Kiváncsi vagyok megtudni.

— Semmik vagytok a társadalomban. Az ilyen embernek egy perczig se volna szabad hásszágra gondolni oly nyomorult fizetés mellett. A tanárok kilöknek maguk közül, s a tanítók elkerülnek, mert gögösek vagytok polgári iskolai sem fű, sem fa diplomáttal. Egy mézszáros fölebb való, mert az tudja, hogy mézszáros. A szabóném tudja, hogy szabóné, én igazán azt se tudom mi vagytok, kiné, miné?

És hallatszot a pathetikus zokogás, mint a tanítónőképezdében egy-egy érdemleges feddés után. De a nő nem tud eltűnni feddést, és mégis nyilvános pályára akar lépni!

— Ez, ez, barátom — ugrott fel a szive mélyéig megbántott férj és tanember — ez a köszönet és hála, hogy mi férfiak a nők előtt megnyitottuk a sorompókat. Im, most már nem lehet velük bérni; egy kis tudomány, csak egy gyűszűnyi, már a felhők közé ragadja őket. Ha a miniszternek

volnék: minden tanítónőképezdét bezáratnék sietősen. És megmentenék az emberiségnek egy csomó jó anyát, feleséget, boldog hitestársat. Te Emiliám — lépdelt csöndesebben hitvese ágya felé a férj — te Emiliám, dobd el diplomádat, ne légy te nekem más, csak nő, és hallod-e? ezzel a szegény dehonestált állapotommal is boldoggá teszek. Köss vagy főzz; légy asszony, mint anyám s a te anyád volt; azt is felejtse el, hogy valaha láttál tanítónőképezdét, és meglásd: megáld az isten bennünket! Én éjjelt, nappalt egygyé teszek, akár fát vágok, utcát seprek, addig töröm magamat, míg egy kis boldog otthont szerzek a számodra. Édes jó Emiliám, én imádlak — mád — lank — —

— Eredj, távozzál, ne érints. Elválnok. Te örült.

— Az isten verjen meg minden tani...

Negyedik fejezet.

A modern cultura előre veti — fényét.

Turjáni Vilmos nem volt épen az előkelőbb nemesek közül való, de régi fehérmegyei nemes család ivadéka. Voltak közöttük mesteremberek is. S ez a körülmény igen leszállította a Turjániakat. Most a fiatal uraság föltette magában, hogy egykét nagy lépéssel előbb viszi a nemességet. A mesterembereket kiküszöböli és más predikátumot szerz, szép predikátumot, a mely alá csak a nevezetesebb Turjániak tartozzanak. E czélből sokszor elővette a naptárt s ott, a hol az országos vásárok vannak, kutatott órákon keresztül édes elmélyedéssel a csinosabb város-nevek között: késmárki, debreczeni, szegedi, temesvári, budai. Ezek mind hatalmas jó nevek. S egyszer csak a Turjánt is el lehetne törölni s maradna a fényes új név, talán Debreczeni, báró Debreczeni.

S kigyuladt ilyenkor a kövér ifju vérpiros arca.

Már atyja, ki szerencsés vállalkozó volt, országúttak, hidak, középületek, megyei börtönök építésénél gondolt ilyenekre. De söt egyetlen fiába bele is csöpögtette e nemes törekedést.

— Eleget hagyok fiam — oktató az idősb Turjáni Vilmos — de miért, ha nincs fényes nevem. Némeknek, zsidónak tartanak. Becsület, szorgalom, hűség a magyar ur előtt semmi; név, czim

az istene! Ezzel mindentüvé bejuthatsz, e nélkül a kutya sem ugat meg. Légy okosabb, mint én voltam, fehéritsd meg a kezeidet, szerezz hosszú körmöket, aztán láss utána, hogy nagyságos lehess valamikép: akkor házasodjál egy nagy, gazdag zsidó familliába, s majd az unokád már főispáni széken ül. De te mindjárt ne akard megenni a tejfölt.

Vannak Mindigháton, a kik beszélnek, hogy az öreg nagy csizmás, rongyos gubás, báránybőr süveg Turjáni még több dolgokra is tanította volna fiát, talán egy kis bankócsinálásra is: de én ezeket alaposan nem tudom.

Ma már nem él az öreg Turjáni, felesége sem, de söt a vén Turjáni Zsófi kisasszony is meghalt a fennebb való évben, s most az egész nagy, nagy Turjáni vagyonnak ez a fiatal az örököse.

Bizony szép egy örökség a Turjáni örökség.

Csippel-csuppal gyült, de jól meggyült. Ott a Kárász birtok: ezer hold, lelke a földnek, gyönyörű tölgyfa erdő, hogy bolondulnak utána a kádárok, ácsok, vasutépítők, hid-vállalók. S minő pompás rét az aljában a Nádas vize mellett. Hozzátartozik a csobogói vörös malom is. A Duna mentén Haddel határában megint ezeröttszáz hold, régi Veresváry birtok, szomszédos a Döryekkel, Bezerédiakkal, Varjasokkal, Lászlókkal. S vannak jó vendéglők Kalocsán, Pakson, Bonyhádon. Ezekre a házakra még legtöbb súlyt fektetett a vén Turjáni. Van még egy nagy félház Pesten a váci úton, közel a valamikor felépítendő Lipót-templomhoz. De forog pénz is több helyt. Tudják ezt a mindigháti birtokos urak. Orosz ur, a két Szilvási, és a Bezzegh gyermekek.

S micsoda szép a Bankós pusztja. Milyen tiszta búza terem ott, milyen köles, és a Vidám hegyen milyen fehér bor, de vörös is olykor.

Nem hiába mondja az egész vidék: kell pénz, van Turjáninak; kell gabona, van ott régi is, ú is; a széna meg soha el nem fogy.

(Folytatása következik.)

majd az undok bűnig aljasit. Egyszer áldásként életet fakaszt; másszor öl, mint a halál daemona. Ilyen érzelem a szerelem; hatalma nagy, hatalma végtelen.

Ez is ki van ölje már szívéből; nincs már benne semmi érzelem, mi dult kebelét betöltene.

Hideg tekintetét föl sem veti; fagyos szeme egy helyre tapad, mintha egy láthatlan, titkos könyvből halálítéletét olvasná.

Pedig a halál sem olyan kinos, mint, mi bántja, a mi üldözi. Ily fájdalmat nem lehet viselni, ily bánattól megszakad a szív.

Bár elhagyták hűtlen baráti; elveszíté mind szereteteit s kinek éltét, szerelmét kínálta, az is olyan rútul csalta meg, mind e csapást képes elviselni, az erős, a bátor férfiszív; ám de a miért munkált szüntelen; a mi élete főczélja volt, mely kárpótolt minden veszteséget: ezt veszíteni akkor, a midőn már, a nagy munka bevégzésre vár... Lehet ennél gyötrőbb, kinosabb?...

Mindig ott állt a küzdelem zajában; szívvél, lélekkel a csatamezőn, ott, a hol az eszmék csatája folyt. Hiven munkált a nemzet javára; küzdött

jogért, harczolt igazságért. Szívében égett olthatatlan lánggal a szabadság égi szent tüze, mi, ha egyszer a nép lélkében gyújt, tüztengerbe borítja a világot, melyről a trónusok s a koronák hitvány hamvait elsöpri a szél.

A törpe nemzet mily óriása volt!

Mégis ádáz kezek esküdtek ellene; a zsarnokok bérelt rongyszolgái verték békóba a munkás kezét. Még azok is, kiket egy pillanatra öntudatra rázott nagy szelleme, most elfordultak tőle hidegen; nem látják meg, nem ismerik nevét, haladnak szólanul, merre önző érdekeik viszik. Hódoló tisztelettel csodálják, a „nagy ur“-nak bámulatos hatalmát, ki rablánczba görbiti nyakukat.

A férfi nagy szívet éles fájdalom nyilalja keresztül; lelkére egy gondolat nehezül: nem élnitovább rablánczok között! Ó az ember, kit még az isten is, örök dicső szabadságra teremtett; hogy vegye el azt emberi erő; mivel őt az isten ruházta fel. Inkább száz halál, mint egy rabélet!..

Villámsugár hasít át a sötétben, melynek világánál a gyilkos vasnak fénye villogott... Na-

gyot dördült az ég, mint az istenek intő szózata bős robajától minden reszketett, és a gyilok a földre hult kezéből... A férfi isten szavát hallgatá:

— — a hajnal már felölté biborát; megmozdul az alvó világ; lágy zsbongás száll völgyön, bércezen át. Távokban felsir a pásztor furulya; az egyhangu kolomp szól csöndesen. A munkára siető nép dala, reszketve száll a mezőn szerteszt; imát csicserg a lebegő pacsirta, a bokorban csattog a fülmile... s mind e hangok csodás vegyülete, az öröktermészet dicső himnusza, melyben megzendül az Úr szózata!...

A férfi érti már! Sápadt arca uj eszmétő hevül: a sötét éjre fényes nap d erül.

APRÓ DALOK.

I.

Szeretlek! Ime hát kitárom
Előtted édes titkomat;
Tudd meg, hogy csak tetőled várom
Én minden boldogságomat!

Csak most tudom, hogy távol estem
Szivedtől s itt csak bűm maradt:
Hogy te vagy, a kit úgy kerestem,
Te vagy az, megtaláltalak!

II.

Tudod, van gazdag ismerősöm
S köztök nem egy is szép leány —
Szeretnek is, a mint beszélik,
S mosolyom lesi valahány . . .

A tántok mindent elkövetnek,
Hogy téged elfelejtsenek
S parthiet csinálják (ő szerintök!)
A vasat üssem, míg meleg! . . .

Dicső tanácsok! Mit tehetnék?
Szépecskén végig hallgatom —
S rád gondolok, kinek kisujját
Valamennyiért nem adom!

III.

Arcképed asztalomra téve
Előttem áll szünetlen;
Jó szellemed munkám között is
Örködjön itt felettem!

Ha itt érezlek közelemben,
Könnyebben foly a munka . . .
Hadd el csak! Így leszünk mi mindig,
Kettecskén egy magunkra!

IV.

Mióta ismét dalba fogtam,
Verseimről foly a beszéd:
Ki lehet az, a kihez írok?
Mind azon töri az eszét.

Emltik ezt is és amatt is
S én mindent szépen ráhagyok . . .
Csak, ha te reád térnek, szólok:
Ah, mit is képzelnék, ahogy! . . .

V.

Mig leveled nem vettem édes,
Oly szörnyű volt a két hét!
Szívem a kétség keselyűi
Ezer darabra tépték . . .

S most, hogy leveled a kezembe'
S szívemnek üdvöt adott:
A várás, ez a hosszú várás
Szörnyebb a kárhozatnál!

DÉNGI JÁNOS.

INCOGNITO.

— Beszély. —

Irta:

FANGHÉ GYUJTÓ IZABELLA.

(Folytatás.)

os, hogy tetszettek a polgármesterék?
— kérdezte menetközben az útasól
Zeleiné.

— Az úr sebogy, az asszony nem
nagyon.

— És a leány?

— A leány tetszenék, de . . .

— Nos, miféle de?

— Nagyon különös lány, érdemes, hogy az
ember foglalkozzék vele s behatóbban igyekezzék
kiismerni.

— Ez már helyes, így értem. A mi különös-
ségét illeti, nem lehet neki hibául feltudni; hely-
zete hozza azt magával. Higgye el, nem kis do-
log, ha egy olyan eszes, felvilágosult leánynak, mint
Olga, a ki még melléje nem is szép, oly szép és
hiu anyja van.

— Nem szép? Olga nem szép? — kiáltott
fel az útas. — Lelkemre mondom, vannak pillana-
tok, mikor Olga szépsége egészen meglepő.

— Ezt én is tudom, csak hogy az ily pillana-
tok ritkák, ép úgy, mint azok, a kik fel tudják
azokat ismerni. És így Olga általánosan mint nem
szép és megközelíthetlen különöz van ismerve. Hiába,
a szegény gyermek helyzete sokban különbözik
más leányokétól. Teljes életében útjában állott any-
jának s mióta felnőtt inkább, mint valaha. A sok
házi pörpatvar, a melynek kénytelen, keletlen ta-
nuja, atyjától is elidegenítette s ez a különös csa-
ládi viszony tette őt oly magába vonultá.

— Szegény gyermek!

— Szegény valóban, s most, hogy férjhez
akarják adni, sem javult a helyzete.

— Férjhez adni s kihez?

— Ahoz a ripók titkárhoz, a kit nem álhat,
a mit nyiltan ki is mutat neki.

— De hát akkor hogy veszi el?

— Hát, mert a polgármester leánya s lesz
valamicskéje. A szülőknek pedig érdekükben áll e
házasság. Az atjának a titkár jobb keze, ki nél-
kül mukkanni sem tud, a mama pedig csak aka-
dályt lát benne s alig várja, hogy tulajdon rajta.

— De abba majd még bele szólunk. Isten ugye-
se! kedvem volna áthuzni számításukat.

— Szerencsét kívánok hozzá. De ime, itthon
vagyunk, hadd csináljak egy kis rendet.

Ezzel kikereste zsebéből a házkulcsot, kizár-
ta vele az előszoba ajtaját, egy közel álló asztalká-
ról gyufát vett elő, meggyújtott két gyertyát s az
egyikkel előre menve, utat mutatott lakójának.

— Nézzen körül kedves Kálmán öcsém, ha
van-e minden, a mire szüksége van, mert én aztán
lefekszem. Hiába, öreg vagyok s korán szoktam
kelni. Fenn marad még? akkor meggyujtom a
lámpát. Így ni! Hát igazán nem kell semmi egyéb?
Úgy hát jó éjszakát!

— Nem, semmi, épen semmi sem kell, ked-
ves jó néni. Még egy szivart elszivok odakünn,
olyan szép az éj, még kissé élvezni akarom. Aztán
én is lefekszem. Előre örvendek neki, milyen jól
fogok aludni.

Megcsókolta az öreg asszony kezét, a ki el-
távozott, aztán szivarra gyujtott, kiment a ház elé
s végig dült egy kerti padon.

Azonban a sors könyvében nem úgy volt
megírva, hogy ő szivarját elsziva, nyugodt álmra
hajtsa fejét. Először is, miután első szivara kiégett,
másikra gyujtott. Nem volt még kedve bemenni.

Gyönyörű este volt, nem holdfényes, de csil-
lagos. A kedves apró égi testek, mintha kárpótolni
akarnák a világot a hold távolléteért, kettőzött fény-
nyel ragyogtak a sötétké égboltozaton, míg alant
a zöld fűben fénybogárkák sokasága versenyzett a
ragyogásban velük. Körülte a nyári éjek beszédes
csöndje, amaz ezernyi apró hang vegyülékéből szár-
mazó, andalító, álmosító zsongás tölté be az illatos
léget, melyet útasunk a nagy város zaja s fülledt le-
vegője után, valódi méltánnyal élvezett.

Egyszerre, bár szintén halk, de idegen nesz
vegyült az egyhangu harmonia közé, egy bokor
zörrent meg. Útasunk föltekintett s a zörrenés irá-

nyában világos női ruhát látott a bokrok közt meg-
villanni. Kíváncsian leste az alak további kibonta-
kozását, mely a lakás felé látszott tartani.

— Magas, karcsu alak, hajlékony mozdulatok
— mondá önmagában. — Szent ég! — tette utána,
egészen megdöbbenve — mintha Olga lenne, mit
kereshet most itt ez a leány?

S csakugyan, a mint az alak a kis ház elő-
tti térre érkezett, lehetlen volt benne Olgára nem
ismerni.

Mit akarhat, mi célja lehet? — gondoló,
majdnem fájdalmasan érintve a leány jelenléte ál-
tal az idegen s halkan fölemelkedve fekhelyéről, kö-
vette őt, a mint a veranda kis rácsajtóján belépett
s vadszölővel bevont oszlopok egyike mellé lapulva
leste, mi fog tovább történni.

A leány óvatosan az öreg asszony ablakához
ment, s miként egy türelmetlen mozdulata tanúsítá,
haragudt, hogy azt zárva lelte s mögötte csak söté-
tséget talált.

— Ah, az öreggel akar hát beszélni — so-
hajtott kissé könnyűlten az idegen. — De mit akar-
hat neki mondani most, e késő órában?

Olga halkan megkopogtatá az ablakot. Sem-
mi válasz. Egy ideig várt, aztán félénken az elő-
szobába lépett s ismételte az ajtón a kopogtatást,
egyszeremind a kulcslyukra helyezett szájjal e pár
szót ejtve felsuttogó hangon:

— Néni, édes Zeleiné, nyissa ki!

De a néni az igazak álmát aludta, melyből a
gyöngé nesz nem volt képes őt felköltetni; ismét
semmi felelet.

Olga felállt s türelmetlenül tappintva lábával,
ismét kilépett a verandára, hol most már egészen
egyedül s biztosan képzelve magát, kissé hátrab-
ban tekintett körül. Meglátva a vendégszoba nyi-
tott s kivilágított ablakát, lopva bepillantott azon.
Úgy látszott, hogy a szobát üresnek látva, új bá-
torságot merített, mert most egészen előlépett s me-
részen benézett a szobába.

— Senki! — susogta alig halhatóan, aztán
még pár pillanatig határozatlanul állt, majd hirtel-
en zsebébe nyult, elővont onnan egy kis jegyző-
könyvet, egy tiszta lapot kiszakított s néhány sort
írt írónnal reá. Aztán összehajta s épen be akarta
hajítani az ablakon, midőn valaki megfogta kezét
és egy halk hang e kérdést intézte hozzá:

— Szabad szóval megtudnom, mit akart ve-
lem e sorok által közleni?

Olga összerezte, halkan felsikoltott s meg-
szégyenülve sötétte le szeméit az idegen előtt.

— Nos, miért reszket úgy? — szólt tovább
az útas, közelébb vonva magához az egész testé-
ben remegő leányt — ne féljen tőlem, én nem
bántom; hát nem vagyunk-e mi már régi jó ba-
rátok.

— Mit gondolhat ön felőlem? — sohajtott
Olga, elfordítva arcát, melyet a szobában égő lám-
pa egészen megvilágított.

— Semmi rosszat, higgye el — felelt az útas
gyöngéd biztató hangon — legfőlebb azt, hogy kis-
sé meggondolatlanul cselekedett, mikor így egyedül
ide jött.

— Azt hittem, a néni még fenn van s meg-
mondhatom neki — rebege Olga.

— Igaz, majdnem feledém, hogy kegyed tu-
datni akart velem valamit — mondá az útas, kis-
sé az ablakhoz közeledve, szétbontá az összehajtott
papírt s e szókat olvasta le róla:

„Gyanúsítják, ki akarják kémlelni. Ha ez önt
bármilyen kis részben feszélyezné, úgy távozzék még e
pillanatban.“

— Lelkemre, egy szót sem értek az egészből!

— kiáltott fel az útas — megálljon, Olga nagysád — folytatá az elillanni akaró leányt kezénél visszatartva, — bővebb magyarázatát kérem sorainak. De ugyan ne féljen hát, hisz látja, hogy nem bánom. Hanem, ha már intésével annyira felizgatta kíváncsiságomat, legyen oly kegyes és elégítse is ki. Jöjjön, ülünk le oda a ház elé; ott a szabad ég alatt tán biztosabban fogja magát érezni.

Olga követte az idegent, helyet foglalt mellette a ház előtt álló padon s röviden elbeszélte, a mit azon tanácskozásból ellesnie sikerült, melyre a polgármester a társaság távozása után legbizalmasabb embereit marasztotta. De mivel a leány elbeszélése csak egyes, elejtett szavakból összeállított részleteket adott a nevezetes értekezésből, jobbnak lájtuk azt itt egész terjedelmében közölni az olvasóval.

Hogy az idegen szálla volt mind a polgármester, mind alter egoja, a titkár szemében, azt rögtön észre lehetett venni.

Amaz minden rövidlátósága mellett mindjárt meglátta, mennyire kitünteti neje asztal fölött csinos ifjú vendégét, a titkár pedig igen jól észrevette, hogy ez, a kiállott ostrom daczára, mily gyakran keresi fel tekintetével a közelében ülő Olgát.

Asztaltól felkelve, aztán a két rokonlélek — közölve egymással a tapasztaltakat — csakhamar megérté egymást s kész volt az összeesküvés.

— Mondd csak, Bonka barátom — kezdé a polgármester, midőn az érdemes kupaktanács összeült — ki hát voltaképen az az idegen, a kit te ide közénk vezettél?

— Az?... az, kedves barátom — felelt kisé zavartan az ügyvéd — egy rendkívül kedves ember, a kivel együtt utaztam...

— És neve, polgári állása?

— Igen művelt, szellemes ember valóban s a mellett nagyon finom modora van, egy szóval minden ízében gavallér.

— Én nevét, állását kérdeztem.

— A mi azt illeti, lehetetlen az első pillanatra benne az elegáns, jó körülmények közt élő embert fel nem ismerni.

— De kérlek, én nem kerülő leírást, én pozitív feleletet várok. Neve, állása?

— Hát, hát — mondá Bonka székén lézkelődve s tarkóját izgatottan törölgetve — hát bizony azi az úton megmondta volt, de a vonat dübörgésében nem vehettem ki egész tisztán, aztán kiment a fejemből s aztán... aztán többször resteltem megkérdezni.

— De nem restelted — a mai világban, hol annyi a rablógyilkos, hamisító, sikkasztó, postarabló s mindenféle szélhámos — egy ki tudja honnan jött-ment idegent, a kinek még nevét sem tudod, tisztességes családok közé becsémpészni?

— De kérlek barátom, csak nem képzeled?..

— Miért ne képzelném? Becsületes ember nyílt kártyával játszik, a ki nevét eltitkolja...

— Hiszen ő nem titkolja, de ha senki se kérdi?..

— Elöttem az egész ember egyáltalában gyanusnak látszik — szólalt fel most a titkár.

— Egy olyan kedves, szép fiatal ember — veté ellen Bonka.

— A mi azt nézi, az afféle világesalók is rendszeren kellemes modorral, tetszetős külsővel bírnak — jegyzé meg egy szörnyű rút tanár.

— Való, igaz — erősíté a nem sokkal szebb gyógyszerész, a ki Malvin miatt volt féltékeny az idegenre — példa rá Spanga, Neminar, Schenk, Somoskeőy stb.

— Elég az hozzája — mondá, a párt növe-

kedése által vérszemre kapva a polgármester — én meg vagyok győződve, hogy az a te embered nem jóban jár, hanem valami rosztat forral ellenünk. Ki tudja, nem-e valami hirhedt gonosztevő, a kinek díj van a fejére tűzve? Ki áll jól nekem, ha nem-e maga Somoskeőy? Barátim! Gondoljátok meg, mily dicsőség lenne reánk nézve egy eféle főbűnös kézrekerítése? De ha nem is épen, azért mégis...

— Mindenesetre kötelességünk addig, míg bővebb felvilágosítást nem nyerünk, szoros felvigyázat alatt tartani a gyanus egyéniséget — mondá a titkár. — Még ma táviratoznunk kell a fővárosi rendőrséghez.

— Helyes! — hagyta helyben a kar.

— Aztán öröket kell állitanunk lakása elé s a mezei őrséget összegyűjtve, czirkáló őrzőratot rendeznünk, nehogy elillanjon, vagy ha valamely gorosz szándéka lenne...

— Igaz, helyes, hátha czimborái is vannak?

— De az Istenért, kedves barátim! — ellenkezék Bonka. — Hátha ellenkezőleg valami nevezetes ember? Hányszor nem utaznak incognitóban előkelő személyiségek, uralkodó házak tagjai!

— Lári, fári! — veté közbe a titkár — manapság ez már túlhaladott álláspont. Én mindenesetre a szigorú rendszabályok mellett szavazok.

— Szörnyűség! — nyögött Bonka, csak aztán meg ne keserüljünk.

— Elővigyázat soha sem árt — mondá a tanár.

— S ha, a mit merek állítani, ártatlansága kiderül s meg tudja, mit forraltatok?

— Ha tiszta szándékkal van, nyugodtan fog aludni szobájában és semmiről sem lesz sejtelme — mond a gyógyszerész.

— De az égre kérlek, gondoljátok meg, mily neveltségessé teszitek magatokat. Én részemről protestálok.

— Egyes ember véleménye nem jöhet számitásba ott, hol a közbiztonság forog kérdésben — jegyzé meg a titkár — különben hát ki-ki tehet, a mit akar.

— Elég az hozzá, hogy a dolog el van hátróva — döntött a polgármester — s most még csak a szerepek kiosztása van hátra.

— Ha már ennyire mentünk — szól lemondással Bonka — hát én fogatok s megyek táviratozni, ez legyen az én szerepem. Budapesten egy jó barátom kísért a pályaudvarhoz, ki, ha jól emlékszem ismerősként üdvözölte leendő útítársamat. Tőle biztos felvilágosítást nyerhetünk.

— Ez magán dolog, nem fog ugyan ártani, de a rendőrséget e mellett okvetlenül értesítenünk kell. Ezt a táviratot én fogom fogalmazni.

(Végo következik.)

A HOL AZ EMBER KEZDŐDIK,

rimia, héj Irimia — kiáltotta a vezetőnk — hol vagy.

Velünk szemben az alyban megmozdult a sás s egy sovány vén ember emelkedett ki belőle. Csodálkozva, kedvetlenül nézett reánk.

— Látni akarják a házatad.

— Mit látsz rajta?

— Ez itt mind az övé — magyarázta a vezető, míg a vén ember koczogott fel tehenei mellől — ez a ház, ez a csűr, azok a tehének s még két más élet a faluban.

Az a ház nincs egy öl magas. Sárból való s nád a fedele. Akkora ablaka van, mint két tenyér. Az ablak belé van rakva a falba; nem nyílik. Három része zsiros papirossal van beragasztva a negyedikbe egy rongyig viselt flanel kabát dugva. Az ajtaja két darab összeszegzett deszka. A zár helyén egy kocmadzag, a mire a seprű van akasztva. Ez a seprű azt jelenti, hogy nincs benn senki.

Az udvar nem udvar, hanem egy rész a mezőből. Nincs egyéb kerítése, csak egy szürke, bojtortojással s szalmával tele lombos szűrű spárgára kötött kuvasz.

— Nézzünk be az ablakon, mig Irimia érkezik.

Kivettük a flanel rongyot. Kesernyész, csipős, penészes szag omlott ki. Kábitó, nehéz, ködszerű levegő, a mi gyilkos módon fojtogatja a tüdőt.

— Nem a porcióval van baj, hé? — kérdezte Irimia. Mi bajotok a házammal?

Csak két szál vászon holmi fedte aszott testét. Sáros, vizes volt. Csontos, széles, rég borotvált arcából keskeny két szem nézett belénk. Minden foga látszott, a mint kellemes akart lenni. Alázatosan csavargatta a nyakát s kunyoráló hangon mondta:

— Nincs ott semmi, urak, nézni való. Mit tudtok keresni? Én már vén ember vagyok.

— Szavazó-jogosult nemes ember ez a román — sugta a vezető. — Fejér Irimianak hívják s élére veri a garast. Attól fél, hogy az adóját emelni jöttünk...

Irimia levette a seprűt s kinyitott az ajtó. Szörnyű füst dőlt ki rajta. Fekete sárpogácsa forma holmi senyvedt a kemence-szádán. Időnként felcsillámpolt s egy fazékra vetett világot. Állat elvesz abban a dögletes füstben — Irimia némi kárörömmel mutatta nekünk az utat, hogy belépünk: „Itt lakom.“

A pitvart a kemence foglalja el. Menyezete nincs. A nádfedél látszik. Minden fényes sima fekete benne, mintha üveggel lenne bevonva. Mintha meg volnának kövülve azok a nádszálak. A czudar ajtó is fekete, a szuszék is és a cseber is. Lámbunk gazba botlik.

— De ez melegít is télen — mondja a vezető. Mert a fal beveszi magába a meleget s az is valami...

A füst rétegekben szállong s a pitvaron át az egyetlen szobába jutunk. Két négyszögölnél nem nagyobb s fejünk majd a tetőzetét éri. Napsugár nem járja, sem levegő. A fal mellett egy örlő van, egy pad, egy asztal s egy ágy. Mindezek rondák, viselttek, sárosak. Nincs egy tenyérnyi hely, a mi törölt látott volna valaha, Irimia megsimítja tenyérével a padot s leüléssel kínál.

Néhány morzsa hever a meztelen asztalon, azt besöpri egy tányérba és kérdésre látszik várni. De nem tudom, mit kérdelek tőle. „Hát meglehet itt élni?“ — azt kérdelem, mert ezt látom leghihetlenebbnek.

— Már én 73 esztendő vagyok s megszoktam, mert csak meg kell szokni. Aztán hogyan? Hát mi kell?

Sejtelve sincs arról, hogy kell valami még. Semmi vágya. Ez mind jó így. Az élet arra való, hogy küzdjünk, gyötrődjünk, soha el ne fáradjunk. Arra, hogy eljuthassunk valahogy vergődve, kinosan a fekete gödörig, hol pihenni lehet.

A teste pedig olyan, mint mindenkinek. Húsát, ha vágják, bizonyosan fáj, eréből, ha megnyitják, bizonyosan vér foly. Szíve is csak olyan lehet. Joga van, hogy érezzen, szeressen vele. Joga van az öröme, a kényelemre, a gyönyörűségre.

De Irimia azt mondja: „Hát mi kell?“ Nem

tudja, hogy kellene valami. „Eszményi nép a mezőségi román — azt mondta egyszer egy papjuk nekem — nagyszerűen kormányozható . . .“

Akkor nem ismertem a mezőséget. Fehér Irimától tanultam meg, mért kormányozható olyan nagyszerűen. Mert a lyuk, melyben Irimia szenved, 73 hosszú esztendővel fogvást a mezőségen van, Pagocsán. A kép, a mit rajzolgotok, az eredetiről való, halovány másolat.

A mint a homályt megszokja a szemünk, a füstöt a tüdünk, észrevesszük a rekesztéket a szegletben, mit a vezető mutat. Az arra való, hogy tavasszal a juh ott bárányozzék, meg a liba költőn. Mert Irimia csak ezeket tartja benn. Van ház, hol a tehén is benn lakik. S általában Irimia nem is igen szűkösön van, mert senkie sincs. Három nagy fia — épen mert nagy — nem tartozik immár szorosán véve hozzá. Valamint semmi állathoz nem tartozik nagyra nőtt kölyke.

Az ágyán egy pókrócz s egy varratos héjjal behuzott párna. Ez a színes virágos párna-héj képviseli a poezist ebben a lyukban. Ez bizonyágtétel a mellett, hogy más állatnál előbbvaló lakik benne. Piros viráglevél, kék erekkel, szeszélyesen futó vonalak körülötte.

— Az így szép — mondja Irimia és mutatja a fogait, mikor kérdem, hogy mire való az a virág? Milyen czafat az emberen a szép iránt való érzék, ha Irimióból sem hiányzik!

Azonban fulladunk. Kábulás környékez. A kesernyés füst szállong s csipős penészszaggal elegyül. Nem bírjuk tovább s kitakarodunk a napfényre. Irimia, a ki mindent megszokik, velünk is kibékül akkorra, s beszédbe ered.

Megmutatja a csürjét, melyben tavalyi gabnával tele szuszékok vannak. Nincs lakat rajtok s nincs kapuja a csürnek.

— Nem lopják el — magyarázza — mert három fiam van és a kutya. Aztán mindenkinek így szabadon áll a holmija. Közösen órködnék az egymására. Szénája van néhány szekérre való, réteji, tehenei.

Az ösvényeken, telkeken át, nagy labodák s csöves kukoriczák közt törtetünk az országútig. Az a kesernyés, rothadt bűz kísér. Mint valami vékony fátyol, úgy fogja át a domboldalt, hol a falu fekszik. „Ez a korcsma“ — mondja Irimia s jelentősen int. Az igen látogatott hely. Ott legelnek ezek a nagyszerűen kormányozható polgártársak. Sok verekedés esik. Halálos kimenetelű nem egy van köztük. Lusta ez a nép. A mig máléra való lisztje van, nem dolgozik, hanem emésztve hever a füstölő kemence előtt. Ha elfogy, elmegy az urasághoz és kér gabnát kölcsön. Kamatba majd egy-két nap-számot tesz egy véka után. Lomhán végzi a kikerülhetetlen dolgokat s ha nem hajtja az éhség, hát néz maga elé s hallgat vagy aluszik. De ha ivott, felkél a vére és kegyetlen a verekedésben.

Annyit árul, a mennyi szükséges a porcióra. A többit megessi, megissza. Csak annyit termel, a mi erre elég. Minden kikerül egyéb hazulról. Sár házoldálnak, nád fedélnek, gypaju, kender ruhának s gabona az éhség ugató kutyaának. Egyébre nincs szüksége. A tavalyi gabona azért maradt meg az Irimia szuszékjaiban, mert úgy se tudta volna. mit csináljon az árával.

Az úton egy pár szomoruan ballagó embert találtunk. Sáppadt, méla tekintetű s igen rongyos embert. A korcsma felé tartottak. Nincs mit egyének, mert augusztus eleje van. A tavalyi aratás rég volt, s az idek még a mezőn. Isznak hitelre. Attól elfelejti az ember az éhséget . . .

— Látod uram — mondta Irimia — ez nem gyűjt, hanem disznót ölt a télen is s meleget eszik. Most nincs a kutyának . . .

Odáig puhultam, hogy azt feleltem: „Jól teszi, hadd igyék, legyen valami gyönyörűsége.“

SZUNYOG.

PESTI POSTA.

XV.

Budapest, aug. 12.

Ha jól emlékszem, talán a XIII-ik Pesti postám alá valaki ironnal oda jegyezte, hogy: „Nagyon petroleum szagu!“ Ki irhatta, nem tudom, s miután ön tisztelt barátom, azt állítja, hogy nem írta, kissé gyötört a kíváncsiság, fölfedezni az ismeretlen kritikust, ki — úgy látszik — nincs velem egy véleményben bizonyos társadalmi és politikai nézeteket illetőleg, melyeket leveleimben néha-néha csak úgy érintgetni szoktam. Hát — istenem! — hiszen ez nem csöda. Két egyenlően járó óra-szerkezet sem létezik, hát még két egyenlő érzésű s gondolkozásu ember.

Akárki legyen is az ismeretlen, őszintén köszönöm a figyelmeztetést és sietek azt viszonzni azzal a figyelmeztetéssel, hogy nem szükséges ám valakinek petrolörnek lenni arra, hogy a kor és különösen a mi társadalmunk egy-egy fonákságát fölemlítse s a sétatálcza végével egy kissé megveregesse; mert annyi már ez a fonákság, hogy a figyelmes járó-kelő lépten-nyomon belebotlik s méltán félhet tőle, hogy nemsokára minden tótágast áll körülötte, s a mi eddigi nézetünk szerint szép, jó, nemes, magasztos és lélekemelő, annak a fonákja fog uralomra kapni, s ha mi haladni akarunk a korrallal, meg akarunk élni az emberek között, talán már holnap dicsőítenünk kell azt, mit még tegnap elítéltünk. Így van ez a valással, a politikával, a művészettel, a mesterséggel, a szív érzelmeivel, a morallal, a becsülettel. Így van; hogy meglássa valaki, nem szükséges, hogy pessimista legyen vagy petrolör vagy forradalmár, nem, csak ember legyen, a kinek érző szíve van, a ki küzd, a ki élni kénytelen.

A vallás tanítja: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!“ s ime megindul a világ hajsza, keresztény veri a zsidót, legyilkolja csecsemőit, felgyújtja hajlékát, az egész fajta akarja kergetni, mert úgy tekinti azt, mint valami undok patkány-sereget, melytől meg kell tisztítani a házat. A zsidó viszonzozza a támadást, megcsalja az ostoba keresztényt, zsebrák késsel elszedi vagyonát, beleveszi magát annak fészékébe, lop, zsarol, mert neki ahhoz joga van, mert ő az Úr választott népe!

A politika zászlajára tűzi a jezsuitizmus jel-szavát, mely szerint „a cél szentesíti az eszközöket!“ A gyöngét, de becsületest sárral dobálni, hogy bukják s helyét engedje át másnak, kit a megvesztegetett szerencse hatalmasabbá tett: — politika. Felbujtogatni a testvért-testvér ellen, mert nem ugyanazon elveket vallja, nem ugyanazon párthoz tartozik: — politika. Elfojtani a lelkiismeretet, mely az igazat akarja világgá kiáltani, nehogy az az igazság betörje az érdekelt hazugok fejét — csak a politika. A nép söpredékével megalakítani, hogy az a hatalom piedestáljára emeljen minket: — politika. Mi teszi szokássá a hazudozást? mindennapi dologgá a rágalmat? Mi csinál a hazafiságból pártkérdést? . . . a politika!

Mi a művészet? a poézis? . . . Érzékek csiklandozása. Örült hajsza felbolygatni a szemétdombokat; lebujok hőseit állítani a közönség elé; a történelem magasztos alakjait pótolni a női boudoirok kenőcsös lovagjaival. Mindent kizárni, a mi fontos, mindent megragadni, a mi köznapias. Miből áll a divatos irodalom? . . . Léha ostobaságok, fűszerezve trágársággal, frivolitással, melyek fölötte alkalmasak az ifjúságot nevelni, s látogatottakká tenni a kórházakat, s ama bizonyos helyeket.

A mesterségek terén, a kézművesek között, napról-napra nagyobb tért kezd hódítani a „huszonhét krajczáros“ divat. Mindent gépiesen, felületesen összetákolni, csirizelni, csakhogy hamar meglegyen, s mentől előbb tullehessen rajta adni. A vevő megvan csalva, a munkás éhen hal, a gyáros milliókat szerez.

Hát a szegény szív? Hát a moral? Hát a becsület? Hej! hej! ezek a penészszagú, muzeum-ba való fogalmak!

A gyermeket arra tanítja szülője: „Légy becsületes!“ A gyermek kimegy a világba s lépten-nyomon azt tapasztalja, hogy a becsület olyan pénz, melyen csak szenvedést lehet vásárolni. Azt mondták neki: „Légy szerény!“ s ime kénytelen belátni, hogy szerény koldusnak üres a tarisznyája, s ama cselhez, melynek „siker“ a neve, csak két út vezet, a szemtelenség, vagy a hízog talpnyalás. Ki emelt fölvele nyílt arcczal indul előre, azt a többiek félrelökődösik, mert ide nem kell arez, ez a kor az arczátlanokké! — A ki nem aluszik meg, annak veszni kell. Bizonyos fogalmak kiforgatott magyarázata ez a mai társadalom. Érzelmek és nézetek harcra; a ki gyöngé és nem tud az árral harcolni, az számba sem véve esik, s a tömeg tovább rohan fölötte, sarkával tiporja; a ki pedig erős és nem akar velük küzdeni, az gyerkőczök gúnytárgyává lesz, kikaczagják, ott hagyják egyedül a pusztában, hadd kiabáljon süket füleknek, hogy: Erkölcs! Becsület! Tisztesség! Igazság! . . .

Akadhat valami nagy optimista, ki mindenmel meg van elégedve, s ki nagy kényelmében félig ásitva, félig sohajtva felkiált: „Ez mindig így volt!“ De nem igaz, mert így nem volt soha. A társadalmi corruptio minden tekintetben, soha sem nőtte ki magát oly borzasztó járvánnyá, mint most, s a modern észjárás soha sem fenyegette azokat a régi elavult érzelmeket, melyek pedig egyedüli mód annak bebizonyítására, hogy: az ember a teltetés koronája.

Látja, kedves barátom, én legkevésbé sem fogok rajta csodálkozni, ha ön engem, mint pesti levelezőjét, egy szép napon egyszerűen elcsap. Most is a helyett, hogy fővárosi híreket írnék önnek, nagy derendocziával neki rugaszkodom a társadalom korhadat fájának s rázom úgy, hogy annak sok éretlen gyümölcse záporoként potyog az én árva fejemre. Ha aztán fölszedem ezt a sok éretlen gyümölcsöt s ki akarom mutatni, hogy ez rothadt, hogy ferges . . . mit érek vele? Azt, hogy elneveznek petrolörnek; szoczialistának; feketevérű pessimistának, világfájdalmat játszó tudom is én micsodának; elégedetlen zsörtölődőnek; czivakodó embernek, kivel nem lehet megfélni; rossz barátoknak, rossz férjnek s még egy zsebszótárra menő sok mindennek, mivel néhány jó emberem és barátom szokott megtisztelni. Pedig kezemet a szívemre téve, őszintén bevallva, nem tartom magamat épen olyan békétlennek, olyan zsörtölődőnek, mint mondják. Én a szunyogot is akkor kergetem el, mikor már megcsipett.

Nem a! Itt a legfőbb baj csak az, hogy még

nem tudok jól úszni és szidom a vizet, hogy mély, meg hogy piszkos. De hát lesz még ez másképp is. Majd ha ez a zavaros víz lefolyik — mert sok felhőszakadás járt ám mostanság az én fejem felett is — vagy én még tanulok jobban úszni, akkor majd önnek is szebb leveleket írok rózsaszín papírosra aranyos tintával, megbeszéljük majd a 30.000 ftos postalópás kellemességeit; dicsőíteni fogom a főváros magyarosodását; egekig magasztalom majd például a Veteránok Verejéjét, mely épen itt van az ablakom előtt s hol már két órája huzzák a szebbnél-szebb német nótákat s éltetik „das brüderliche Oesterreich“-ot. Majd szidni fogom mindazokat, kik nem akarják beismerni, hogy nincs rosszabb hazafi, mint az, ki azt kívánja, hogy Magyarország legyen Magyarország! Beszélj fogunk nyájasan egymással és szeliden. Fejjet hajtunk mindenki előtt s leszünk okosak és boldogok!

GABÁNYI.

AZ ELIJESZTETT VÖLEGÉNY.

Bohóság, egy szakaszban.

Tizenkettedik jelenet.

Előbbi, Pista, Julis.

(Vége.)

Köszvényesi. (Julis ölése közt). Kérem asszonyom, én hiszem, igazán hiszem, hogy tud ölelni és csókolni; de bocsánatot kérek, én igen . . . kissé csiklandós vagyok. (Julis erősen ölelni kezdi.) Jaj, jaj, jaj! kérem szépen, de mondom, asszonyom, kisasszony vagy jaj! jaj! — leányasszony . . . nekem derekam is van.

Juliska. Tudom, hiszen azt ölelem.

Köszvényesi (jajgatva). Igen de az én derekamba köszvény is van. (Kibontakozik Julis öléseből) Én beteges vagyok, én köszvényes vagyok, én öreg ember vagyok.

Pista (félre). Mond már azt is, hogy (utánözve Köszvényesi hangját) „számár vagyok.“

Köszvényesi. Én kivénültem már abból, hogy engem ölelgessenek, csókolgassanak.

Juliska. Mit beszél? De hát akkor minnek akar megházasodni?

Köszvényesi. Minnek akarok megházasodni? Engem a köszvény kinez és köszvényes lábamat a feleségem kell hogy borszeszszel kenegesse, mustár-liszttel borongassa, hideg vízzel umslagolja.

Pista (félre intést mutatva). S néha-néha lapogassa.

Juliska. Micsoda? Hát azt hiszi maga, hogy én magának csak azért leszek felesége, hogy lábait kenegessem, borongassam? Aztán mind nem ér ez semmit. Többet ér minden sóborszesznél és mustár-lisztnél az ölelgetés és csókolás. (Feléje megy, hogy ölelje.)

Köszvényesi (kétségbeesve). Kérem kisasszony — asszonyom — az Isten szerelméért; az igaz, hogy én még nem próbáltam meg az ölelgető, csókolgató kúrát, de bizony Isten nem is kívánok belőle. (Julis ölelni kezdi.) Az Istenért asszonyom, köszönöm szíveségét. (Jajgat.)

Juliska. Ugyan édes szerelmes cziczuskám, hát mért nem ölel vissza? Hát nem szeret magácska engem egy cseppet sem? Látta, én nagyon, de nagyon szeretem. (Magához szorítja.)

Köszvényesi. Jaj, jaj! szerelmére asszonyom (jajgat), irántam érzett forró szerelmére kérem — hagyjon nekem békét. (Kibontakozik Julis karjaiból.) Hiszen ön ölelésével megöl!

Juliska. De mért nem ölel vissza, mért nem csókol vissza? Próbálja meg; meglássa kis cziczuskám, hogy milyen élvezet az! (Feléje megy, hogy ölelje.)

Köszvényesi (kétségbeesve). Nem, nem, nem! Nekem nem élvezet, nekem kín. Minden szentekre kérem, hagyjon nekem békét. (Kitér Julis elől.) Én nem is tudom, hogy micsoda élvezet van abban, ha az ember egy darab hústömeget, ha annak mindjárt asszony is a neve, magához szorít?

Juliska. De hát aztán mondja meg, micsoda házasság életet fogunk mi élni?

Köszvényesi. Micsoda házasság életet? Tudom is én. Illetőleg semmiféle, asszonyom. Igen, semmiféle; köszönöm szíveségét, hogy ide méltóztatott fáradni, de megbocsásson . . .

Juliska (tettetett méreggel közbeszól). Micsoda? Hát maga nekem kosarat mer adni? Jaj azt a szunyog terméti vén csontvázát! Hát azt hiszi, hogy én csak ilyen-amolyan asszony vagyok, hogy jere ide, nézzelek meg; nem tetszel, most elmehetsz. Ha ide bolondított, el is fog venni, érti?! El fog venni, el, el, el! Vagy máskülönbön összetöröm. (Hozzá megy és rázni kezdi.)

Köszvényesi (jajgat). Jaj, a derekam! Jaj! hisz megöl; tönkre tesz! Minden apró szentekre kérem, nyomorékká tesz egész életemre!

Pista (Julishez félre). Jobban szorítsd te a ballábát és a jobb oldalát, ilyen helyt ni!

Juliska. Elvesz feleségül vagy kirázom azt a csalfa lelkét.

Köszvényesi. De ugyan asszonyom, mit tud rajtam szeretni; hiszen én vén vagyok, én csunya vagyok, én éhbetlen vagyok — jaj! — bizony Isten, éhbetlen vagyok.

Pista (félre). A vén bolond, még igazán hiszi, hogy van teremtés, ki szerelmes belé.

Juliska. Dehogyan éhbetlen. Aztán mit bánom, ha éhbetlen is; legalább mint felesége, magam élem a világot.

Köszvényesi. Hiszen azt élheti nálam nélkül is.

Juliska. Nem, nem. Nem fog lerázni a nyakáról, mint megúnt terhet, hanem én rázom ki magából azt az unalmas lelkét. (Rázza Köszvényesit.)

Köszvényesi. De asszonyom — jaj — kis istenkém — (félre) átkozott Hunyadi, Veselényi, Széchenyi, Rákóczi vagy tudom is én hogy hívják, gyilkost küldtél a nyakamra.

Juliska. Pap kell ide, nem fecsegés. Hallja!

Köszvényesi. De asszonyom! Hiszen a mi nem sikerült ma, sikerül holnap; ha nem kapott férjet ma, kap majd holnap.

Juliska. De nekem most mindjárt kell, mert én nem megyek szégyen, szemre haza.

Köszvényesi. De az Isten szerelméért (kibontakozik Julis karjai közül) én nem vagyok Hunyadi, Széchenyi, Veselényi, Rákóczi, vagy tudom is én, hogy hívják azt az átkozott zsidót, hogy én magának csak amolyan-emilyen módon férjet tudjak keríteni. Legyen türelemmel asszonyom, beszélék én azzal a — tudom is én hogy hívják zsidóval, kerít az majd egy férjet!

Juliska. Majd — majd! Nekem nem „majd“ kell, nekem most rögtön kell; s vagy mindjárt kerít, vagy pedig maga vesz el feleségül.

Köszvényesi. Kerítsek, kerítsek! De hát honnan kerítsek? (Félre.) Szerelmes istenkém, csak most az egyszer meneküljek ki ebből a veszedelemből szárazon — már hogy feleség nélkül, — fogadom, hogy soha többet nem bolondul meg az eszem a házasság életre.

Juliska. Hát lesz férj, vagy nem?

Köszvényesi. De hát asszonyom, ne kívánjon lehetlent; hogyan kerítsek én rögtön férjet, mikor

itt rajtam kívül egy férfi sincs? (Meglátja Pistát, gondolkozva félre). A biza, Pista is itt van! Az is férfi, vagy micsoda? Rákötöm a nyakára ezt az asszonyt, mert ebbe úgy belé ütötte „férjhezmenhetnék“, hogy másképp nem menekülhetek tőle.

Juliska. Hát édesem, meddig motyog még itt magában?

Köszvényesi. Türelem asszonyom, türelem, — (Pistához félre. Pista te! az elébb úgy is mind házasságon járt az eszed; hát nem bánom legyen meg a kedved, neked adom ezt az asszonyt, vedd el, s légy vele boldog.

Pista (félre Köszvényesihez). De hiszen kérem szépen én Juliskát szeretem.

Köszvényesi. (Pistához félre.) Ah! nekem az tükéletesen mindegy. (Juliskához.) Itt van asszonyom. (Pistára mutat.) Remélem meglesz elégedve; ajánlom a kereszt fiamat. Fialat, csinos, épen önnek való. (Félre.) Az igaz, hogy mint az a zsidó mondaná, köztünk legyen mondva nagy számár, hanem az mindegy.

Juliska. Fialatnak ugyan elég fiatal, csunyanak se csunya.

Pista. De tekintetes ur kérem szépen —

Köszvényesi. (Félre Pistához.) Én kérlek édes fiam, hogy hallgass, s ne tedd szerencsétlenné vén keresztapádat. Vedd el és vidd el, hogy ne is lássam.

Pista (Köszvényesihez). Vigyem, Vigyem! De hová vigyem? Hiszen egy krajczárom sincs.

Köszvényesi (Pistához). Az is igaz! Hanem ne sze fiam (pénztárczát ad át). Fizesétedet úgy se adtam ki soha, hanem a mint ígértem, meggyűjtöttem, hogy mire megházasodsz, legyen mit aprítani a tejbe — itt van háromszor annyi is, mint a mennyit voltaképpen kéne hogy kapj.

Pista. Jól van na. (Zsebre dugja a pénzt, félre.) Csakhogy egyszer (nevetve) „tökepezés“ vagyok; eddig is leginkább a nyomorúság kötött ehhez a vén bolondhoz.

Köszvényesi. Asszonyom, remélem meg van elégedve völegényével.

Juliska. Az igaz, hogy inkább szerettem volna egy megélemedett komoly férfit, mint ezt a gyermeket: de hát ebből is csak vén ember lesz egyszer.

Köszvényesi. Én is azt hiszem. Most pedig nem akarván zavarni a mézes heteket, akarom mondani mézes perczeket, vagy micsodát, azt hiszem, távozhatom.

Juliska. De egy búcsu-csókot csak ad.

Köszvényesi (megijedve). De kérem az Isten szerelméért — a völegény előtt; azt nem tehetem, hanem távozom. (Ez alatt az ajtóhoz sompolyog, hirtelen kiszökik és az ajtót bezárja.)

Tizenharmadik jelenet.

Pista, Julis.

(Egy néhány perczig csendesen hallgatónak Köszvényesi után, aztán mind a ketten nevetni kezdenek.)

Juliska. (rendes hangján beszélve). Na ezt ugyan elijesztettük a völegénységtől!

Pista. (nevetését hirtelen félbeszakítva). De te Julis! Isten ugysé, egy kicsikét mégis félek, hogy ebből még baj lesz.

Juliska. Ugyan ne légy olyan gyáva. Már micsoda baj lehetne ebből?

Pista. Hát az a vén bolond is csak észreveszi egyszer, hogy mennyire rászédtek, s ha akkor panaszra talál menni, bizony. . .

Juliska (közbevág). Ugyan ne légy olyan gyermek, csak nem teszi magát szándékosan nevetségessé, s nem kürtöli világgá, hogy miként tettük lóvá!

Pista. Az igaz, de —

Juliska (*közbe szól*). Nincs itt semmi „de,” — kifőztem én ezt nagyon okosan.

Pista. Hiszem már rózsám; sőt arra is kíváncsi vagyok, hogy hol főzted ki? és épen ezért megyek hozzátok háziünnézní!

Juliska (*pajzánul*). Na várj csak egy kicsit; lefutok előre, hogy vessem le ezt a vénasszony maszkját, nehogy még téged is eljesszelek a vőlegénységétől. (*Futni akar, de Pista megfogja.*)

Pista. Ne félj semmitől, nincs bennem a vőlegény gazdám, már t. i. a keresztapám vére; nem félek én mint ő, se az öleléstől, se a csóktól. Inkább be is bizonyítom. (*Hirtelen megöleli s megcsókolja.*)

Juliska (*szemérmesen*). Jaj te hamis!

Pista. Hamis ugyan lehetek, hanem a te eljlesztett vőlegényed soha!!

(A függöny legördül.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozsvárt, 1884. augusztus 16.

— KIRÁLYUNK Ő FELSÉGE *hétfőn, augusztus 18-án éri meg születésének 53-ik évfordulóját. Fény nevére, áldás életére!*

— IRODALOM. Jókai Mór két új regényen dolgozik. Kiválóan érdekesnek ígérkezik a „Martinuzzi” című, mely Erdély ismert államférfiával foglalkozik. — Eötvös Károly a tiszta-eszlári perről nagyobb terjedelmű könyvet írt, mely még ez év folytán el fogja hagyni a sajtót. A mű kéziratát jelenleg a fordító kezei között van; a könyv t. i. egyidejűleg három — magyar, német és francia — nyelven fog megjelenni Budapesten, Bécsben és Párisban. — Pulszky Alibum és Pulszky érem. Az országos regészeti és ember-tani társulat, nagyérdemű elnökönek: Pulszky Ferencnek 50 éves írói jubileumát megünnepelni óhajtván, elhatározta egy Pulszky-album kiadását és Pulszky-érem veretését. — A Petőfi-ünnep Sár-Szent-Lőrinczen aug. 10-én kétezer ember jelenlétében lett megtartva. A költő tanulóhelye és lakása a lapunk múlt számában leírt táblákkal feldisznítottván, ünnep után fényes lakoma következett.

— SZÍNHÁZ. A nyári színházban kedden Medgyaszay Evelin hatással játszta Frou-Frou. Másnap egy bécsi entusiastától gyönyörű virágcsokrot is kapott a főlirattal: Frou-Frounak. — Splényiné Blaha Lujza asszony augusztus 9-én utazott el Borszékéről. — Mosernek „A köpnik 126-ik számú ház” című bohózatát fordítja a kolozsvári színház számára báró Bánffy Farkas. — Strogoff Mihály, a Jules Verne regényéből készült híres látványosság e hó végével kerül színre Kolozsvárt. — Az aranykakas, Ferenczi Zoltánnak népdramája, egyike az újabb legjobb népszíními termékeknek, szép közönség előtt került elő negyedszer csütörtökön a nyári színházban. — Sötétség a színházban. A nyári színház aug. 14-iki előadásán a gázgyárban történt baj folytán, hirtelen kialudtak a lámpák s a színészek előbb sötétben, majd néhány gyertya mellett játszták D'Ennery „Dijoni örültekház”-át. — Megbukott színésztársaság. Erzsébetvárosban id. Szilágyi Béla szintársulata a végső elnyomódással küzd. Az igazgató társulata tagjainak minden ingóságát elzalogosítván, leköszönt s fizetési kép-telenséget jelentett be. Ennek következtében számos elárvult művész a legiszonyabb inségnek néz elébe. — A fővárosi nemzeti színház e hó 20-án, Szt-István napján fog ismét megnyitni. Ez alkalomból az „Ember tragédiája” van előadásra kitzve.

— ZENE. A miskolczi dalnokversenyen

mint mintadalárda a pécsi egyhangulag az első díjjal jutalmaztatott, a debreczeni dalárda pedig aranyérmeket kap. A többi díjak sorrendje a következő: az ungvári dalárda 1 ellen, az egri 8 egy ellen, a rimaszombati 5 négy ellen, a 2-ik csoportban a szegszárdi 6 három ellen, a szathmári 7 kettő ellen, a jászberényi 8 egy ellen. Ezenkívül diszokmányt kaptak az ujhelyi, a szegedi, a kassai és a szentesi dalárdák. — Pongrácz Lajos kolozsvári népzene-karát közlekedő átrándult Szinaiba, a román királyi nyaraló telepre. A románok elragadtatva nyilatkoztak a magyar zenéről.

— ÉPÍTÉSZET. A magy. államasutak központi pályaháza elkészült. Remek mű, melyen a tervtől kezdve az utolsó szögig minden magyar készítmény. — Az új operaház ő felségének kívánságára, f. évi szeptember hó 25-én vagy 27-én fog megnyitni. Az épület Ybl Miklós műépítész tervei szerint készült. Az eredeti tervek, a ringszínházi katasztrófa után, nagy mértékben szenvedtek változást. A monumentális épület — kivéve a színház berendezést — hazai erő, iparosok és művészek emelték. Az épület szobrászati munkáira 40,000, a festészetire pedig 60,000 forint utalványoztatott. A belépő közönséget márvány-oszlopokkal, falakkal, freskó-képekkel dúsan díszített nagy előcsarnok fogadja, honnan részint a nagy főlépcső, részint a főlépcső melletti felvezető lépcsőkön kiki a maga helyére jut. — Az iparos-egylet új háza Kolozsvárt egyike a legkényelmesebb beosztású épületeknek. Tervezője és építője Maetz Frigyes mérnök.

— FESTÉSZEK. Munkácsy Mihály „Beteljesedett” képe e hó 25-ike táján fog Budapestre megérkezni. A kép felállítását a műcsarnok felvilágított nagy termének ahoz alkalmazott berendezése és díszítése több napba fog telni. — A megnyitás napja az eredeti megállapodásnak megfelelően szeptember elsejére van kitzve. A megtekintés megkönnyítése végett a képművészeti társulat a vasúti igazgatóságoktól kérvényezte a rendezésére kérte fel. — Attila halála. Paczka Ferenc jeles képművész a hercegprímás pártfogása mellett Romában serényen dolgozik. „Attila halálán.” Az isten ostorágak kimulását a művész úgy ábrázolja, a mint azt a hagyomány regéli, nászágyon egy igéző asszony oldalán.

— SZOBRASZAT. A kolozsvári Mátyás-szobor felállítására ügyében Kolozsvár városa által kiküldött szobor-bizottság szombaton ülést tartott. A pénzügytérre és kezelésre vonatkozó források volnának: 1. A város törvényhatósági pénztára és közönségének áldozatkészsége, 2. a megyék és városok, 3. a testületek (társulatok, egyletek) és 4. az egyesek adakozása. A gyűjtési módok lesznek: 1. Egyszerű felhívás közvetlen adakozásra, 2. Bizonyos összegről szóló nyugtatóványok előzetes elküldése, 3. Gyűjtőívvel szétküldése, 4. Meghatározott nagyobb összeget reprezentáló, de kis összegű (pl. 10 kros) kettős szelvényekre osztott gyűjtőkönyvecskék kiadása, 5. Hangversenyek, előadások, mutatványok stb. rendezése. A gyűjtő közegek: 1. A város tisztviselői, kik a gyűjtésbe utaltatnak, 2. A város gyűjtő bizottsága, 3. Külön küldöttsége, 4. Utazó vagy vándor-gyűjtői és 5. a város vagy a gyűjtőbizottság által a város körén kívül felkért gyűjtők, 6. Művészek, írók, kik előadásra, felolvasásra stb. felkérődnek, 7. Az összes sajtó, t. i. a hírlapok. De még ezenkívül számos mód van: színházi előadások, hangversenyek, felolvasások e célra. Deputációk az uralkodóház tagjaihoz stb.

— EGYHÁZ ÉS ISKOLA. Trefort Ágost vallás- és közoktatási miniszter Münchent, Heidelberget és Strassburgot meglátogatva, néhány nap óta Párisban idő, honnan Londonba megy és csak szeptember 15-én tér vissza Budapestre; a miniszter mindenütt az egyetemeket és ipariszkolákat tanulmányozza. — A felolvasandó nagysebeni jogakadémián, a legutóbb

leérkezett miniszteri rendelet értelmében, a következő személyi változások lépnek életbe: dr. Biermann Mihály egy évre disponibilitásba helyeztetik; dr. Kiss Móricz saját szakmájában a kolozsvári egyetemre rendeltetik be; dr. Persz Adolf a politika és magyar közjog tanárainak helyettesítésével bizatik meg; Domanovszky Endre tanár nem kötelezett filozofiai előadásait folytatni fogja; dr. Wertheimer Ede, a történelem tanára felhatalmaztatott tárgyának folytatólagos előadására s illetőleg befejezésére.

— TUDOMÁNY ÉS IPAR. A tanonczmunka kiállítás Kolozsvárt a f. hó folyamán fényes sikerűnek ígérkezik. Az erdélyi szövegészeti és faragászati iskolák szintén szép készítményekkel jelentkeztek. — Házi iparunk az országos iparkiállításra igen szépen lesz képviselve, a mennyiben közvetlenül a házi iparcsoport bizottságához július hó végéig 226 bejelentés érkezett. A közvetlen bejelentések az egyes iparágak között a következőleg oszlanak meg: faipar 34, szalma-, vessző- és gyékényfonás 22, agyagipar 2, szövő- és fonóipar s népviseleti tárgyak 30, vegyes díszmőtárgyak 8, a kollektiv-kiállítás (vegyes háziipar-cikkek) 29 s női kézi-munkák (hímzés, varrás stb.) 101. Az eddigi háziipari bejelentéseknek mintegy fele tehát a szorosabb értelemben vett női kézimunkára vonatkozik, melyek közt első sorban áll Baja városa 33 bejelentéssel. A fővárosi hölgyeit a kézimunka osztályában csak 18-an képviselik.

— ÁLLAM ÉS TÖRVÉNYKEZÉS. — Gróf Eszterházi Kálmán főispán párhetesi szabadságidőre elutazott. — A határszabályozás Románia és Magyarország közt befejeztetett s mint táviratilag jelentik, a romániai megbízottak a mindkét részről aláírt jegyzőkönyvekkel s térképekkel Bukarestbe visszaérkeztek. — A portugál trónörökös híre szerint el fogja jegyezni Eulália infánsnőt, a spanyol király legifjabb nővérét; a trónörökös 1863-ban, az infánsnő 1864-ben született. Érdekes e hír, mert a trónörökös közlebbi bécsi látogatását háziünnézzel hozták volt kapcsolatba. — Kossuth Lajost meglátogatta Madam Adám. „Oly magányosan élek, — mondá Kossuth — hogy néha valóságos clair-vigiyant vagyok. Egyedüli örömöm az, mikor fiam ebédre hí. Helyelközettel ugyan terhesse válik reám néve a magány érzete, de nem panaszkodom. Kevés voltam, és ha a körülmények fölszínre vetettek engem, azt csakis nekik köszönhetem; nincs semmi jó az életben, de lehet az valami fenéség.” — Károly romániai király ki meghivatott az erdélyi hadgyakorlatok megsejmlésére, a meghívásnak nem tehet eleget, mert ez időben ép Sigmaringenben lesz szülői aranylakadalmán.

— VEGYES. A kolostorba. Veronában a múlt héten a „St. Antonio” apáca kolostorban huszonöcz fiatal leány vette fel a fátyolt. A ritka ünnepélyes szertartást az új apácák rokonain kívül sok nép nézte. — Pálmai Ilka pár hónap előtt három fiatal ember zsarolási célból egy paskillal alkalmatlankodott. Így mondta ezt a művésznő, ki bevádolta a családból való ifjakat. A törvényszék a héten vádlottakat felmentette. — Sarah Bernhardt tüze. A múlt esték egyikén Sarah Bernhardt hálószobájában tűz támadt. A tűz csak a drága ágy pompás függőnyeit s a szoba híres tetőzetét, melyet Clairin festőtől a „Venus diadala” című ragyogó festmény díszít, rongálta meg. — A katonatisztek házasság óvadéka összegét többé nem a kor, hanem a rang fogja megszabni. Így a hadnagy menyasszonyának óvadéka 25,000, a főhadnagyé 20,000 a 2. oszt. századosé 15,000, az 1. oszt. századosé és az őrnagyé 12,000 forint lesz. Az ezredestől fölfelé meg lesz engedve a házasság óvadék nélkül. — A Görgei rehabilitálására bizottság alakult, mely aláírások gyűjtése végett utazó ügynökségeket állított fel.

Tartalom: A legnagyobb családok. Sándor József. — Uj világ. Tolnai Lajos. — Apró dalok. Denyi János. — Incognito. Faghné Gyűjtő Izabella. — A hol az ember kezdődik. Szunyog. — Pesti posta. Gabányi. — Az eljlesztett vőlegény. — Különlék. — Tárca: Az életből. Sebesi Somu.